

Stora problem och stora känslor

Man kan tro att vår uppfattning i olika frågor framför allt påverkas av fakta eller kunskap. Mycket tyder dock på att i samma takt som den samlade kunskapen inom ett område ökar och blir mer tillgänglig, påverkas vi allt mindre av fakta därför att informationsmängden är för stor för att vi ska kunna överblicka den. Därför filtrerar vi informationen och väljer ut en begränsad del som sen får styra våra beslut.

Ett sådant filter kan vara politisk eller religiös tillhörighet. Vi tenderar också att ha samma uppfattning som de vi umgås med, dels därför att vi påverkas av vårt umgänge, dels därför att vi väljer vänner utifrån deras uppfattning och värderingar. Att dela uppfattning och värderingar stärker sammanhållningen. Sen kan vår uppfattning även påverkas av tidsandan, vad som är "main stream" eller PK, politiskt korrekt.

När frågan inte är av politisk eller religiös natur och när vi saknar kunskap, styr känslorna ofta vår uppfattning. "Jag har ingen egen erfarenhet av dressyr men det känns riktigt att undvika obehag i hundträningen". Och desto mindre kunskap vi har i en sakfråga desto troligare är det att vi låter känslorna avgöra. Ju kunnigare vi är inom ett område desto mer grundas vår uppfattning på fakta och erfarenhet. Och fakta i hundsammanhang kan vara resultat från olika forskningsrapporter eller insikter man fått efter en demonstration av en skicklig dressör.

Uppfattningar som grundar sig på fakta kan lätt ändras. Kommer det nya forskningsrapporter som övertygar kan vi ändra uppfattning. Likaså om vi möter en annan dressör som förefaller använda sig av en teknik överlägsen den vi tidigare sett. Om vår uppfattning däremot är känslomässigt grundad är det mindre troligt att vi ändrar oss, även om vi ställs inför övertygande fakta. ***Känslomässigt grundade uppfattningar låter sig sällan rubbas av fakta.***

Elhalsband väcker känslor

Användandet av elhalsband väcker starka känslor. Därför vill jag ta det som exempel. Inte därför att jag är för ett fritt användande av elhalsband, utan därför att el dressyr väcker så starka känslor.

I Sverige är det sedan några decennier tillbaka förbjudet att använda elhalsband och andra eldressyrhjälpmedel, förutom elstängsel (!). Innan förbudet var det tillåtet för personer som genomgått en särskild utbildning att använda elhalsband för att komma till rätta med hundar som jagar tamboskap, framför allt får och ren.

Förbudet föregicks av en intensiv debatt. Men få av förbudsivrarna hade sett ett elhalsband användas. Och de hade själva sällan problem med att egna hundar jagade tamboskap. Deras uppfattning grundade sig uteslutande på en känsla av att det är oetiskt. Ordet elchock användes flitigt, trots att det faktiska obehaget mer var att likna vid ett nyp i nacken om det gjordes rätt.

De som däremot uppsökt någon utbildad instruktör och fått sin hund får eller ren-rena var med få undantag positiva till dressyren. Effektivt och utan negativa bieffekter. I Norge måste hundar som ska vistas lösa i fjällvärlden kunna uppvisa ett certifikat som intygar att hunden inte jagar får. Detta certifikat kan bara erhållas om hunden genomgått el dressyr och sen visat sig vara får ren. Under årens lopp har tiotusentals hundar

genomfört denna träning med mycket goda resultat och det rapporteras i stort sett inga negativa bieffekter av eldressyren.

Förespråkarna för att tillåta elhalsband enligt dåvarande begränsningar, det vill säga, av utbildade instruktörer, var dock chanslösa mot motståndarnas känslomässigt grundade uppfattning och ett totalt förbud blev ett faktum. Fakta väger helt enkelt lätt mot känslomässigt grundade uppfattningar.

Effektiva hjälpmedel förutsätter kunskap

Elhalsband är ett effektivt och skonsamt sätt att ta bort oacceptabla beteenden, som t.ex. hundar som jagar tamboskap, dräper rådjurskid i skogen etc. Med andra ord en hund där ägaren överväger avlivning av hunden. När det handlar om att tillfoga en hund olust, blir kompetensen hos instruktören viktig. Korrigeringar i form av koppelryck, att ta tag i hunden och liknande, anses av många som ren misshandel, men om timingen är rätt och om korrigeringen är lagom stark med hänsyn till omständigheterna, blir resultatet optimalt både för hund och hundägare. Detta förutsätter alltså att instruktören är kompetent.

Det i sin tur förutsätter att vi lär de aktiva instruktörerna hur man läser av en hund och när korrigeringar ska användas. Detta för att dressyren ska bli effektiv men också för att den ska bli utförd på ett etiskt acceptabelt sätt.

Väljer vi alternativet att enbart använda positiv förstärkning i dressyren, är kanske den direkta risken för misshandel obefintlig och kompetenskravet på dressören/instruktören är inte lika stora. Däremot får vi en indirekt negativ effekt. Kan man inte lära hunden att gå i kopplet utan att dra, kan man inte lära hunden att ovillkorligt komma på inkallningssignalen eller att inte visa aggressivitet mot andra hundar och människor, får detta genomgripande konsekvenser för både hunden och hundägaren. Den får aldrig springa lös, den måste under vissa omständigheter bära munkorg och tillvaron för hundägaren blir jobbig. ***Ett ställningstagande på känslomässiga grunder kan med andra ord få omfattande effekter på hundens välfärd.***